

Aimo Minkkinen

Paasikivi ja Lenin-museon perustaminen

Lenin-museon arkistossa säilytetään sinikantista vihkoa, jossa on entisen Neuvostoliiton Suomen-lähettilään Pavel Orlovin venäjänkieliset muistelmat Lenin-museon perustamisesta Tampereelle. Orlov on päivännyt muistelmansa tammikuulle 1982. Hän oli tuolloin 77-vuotias. Lenin-museon johtokunta keskusteli Orlovin kanssa näistä asioista myös Moskovassa käydessään hänen luonaan.

Erityisen mielenkiintoinen osuus muistelmissa on neuvostoliittolaisen lähettilään keskustelut J. K. Paasikiven kanssa. Orlov oli tutustunut Paasikiveen jo vuonna 1940 tämän ollessa Suomen lähettiläänä Moskovassa. Paasikiven päiväkirjoissa on yli viisikymmentä viittausta Pavel Orloviin.

Orlov kirjoittaa kertoneensa Paasikivelle vuonna 1945 varsin tarkasti sekä itse Lenin-museon perustamisajatuksista että tapaamiensa suomalaisten sitä kohtaan ilmaisemasta mielenkiinnosta. Itse museon perustamisajatushan oli lähtöisin tamperelaisilta.

Paasikivi oli vastannut Orloville, että hän oli jo kuullut toiveista avata Lenin-museo Tampereelle. Hän sanoi pitävänsä sitä tärkeänä ja tarpeellisena asiana. Hänen mukaansa se auttaisi suomalaisia näyttämään paremmin ja oikein Lenin ihmisenä, joka koko elämänsä ajan oli Suomen kansan tosi ystävä ja toteutti johdonmukaisesti ajatusta Suomen mahdollisesta irtaantumisesta tsaarin Venäjältä ja itsenäisen valtion perustamisesta. ”*Lenin osoitti sen myös käytännössä sillä, että neuvostohallitus tunnusti ensimmäisenä Suomen itsenäisyyden ja hän henkilökohtaisesti allekirjoitti sitä koskevan asiakirjan vuoden 1917 lopussa*”, Paasikivi totesi.

Kirjeessään professori Georg von Wendtille (25.8.1945) Paasikivi korosti, että Svinhufvudin matka Pietariin joulukuussa 1917 johtui siitä, että sekä Saksan että Ruotsin hallitus ilmoittivat suomalaisille – Paasikivi itse oli silloin Tukholmassa näissä asioissa – edellytyksenä Suomen itsenäisyyden tunnustamiselle olevan, että suomalaiset saisivat Venäjältä itsenäisyytensä tunnustetuksi. ”*Asia oli muuten sovittu bolshevikkien kanssa – sen ilmoitti sekä Berlin että Ruotsin kuningas lähetystölle, jonka jäsen minä olin. Sen johdosta vaadimme Svinhufvudin järjestämään asian Leninin kanssa.*”

Lisäksi Paasikivi kertoi Orloville, että hänellä on yöpöydällään aina kirjojen joukossa jokin osa Leninin ja Tshehovin teoksista. ”*Kun päivä ei ole minua aivan väsyttänyt, luen usein Leniniä seuratakseni ja ymmärtääkseni hänen ajatustensa kulkua kansallisuuspolitiikasta, ja nähtävästi olen sitä ymmärtänyt*”. Hän sanoi lukevansa Tshehovia, kun oli väsynyt tai huonolla tuulella.

Paasikivi oli syntynyt samana vuonna Leninin kanssa ja he opiskelivat molemmat Pietarin yliopiston juridisessa tiedekunnassa.

Lenin-museon arkistossa säilytetään myös kopioina Paasikiven tekemiä alleviivauksia ja sivumerkintöjä käyttämiinsä Leninin teosten venäjänkielisiin laitoksiin.

Paasikivi opiskeli myös Novgorodissa. Hän saattoikin syystä todeta neuvostolähettiläälle tuntevansa oman suuren elämäkokemuksensa pohjalta Venäjän maan ja kansan. *”Tiedän hyvin, miten hyväntahtoinen ja vieraanvarainen kansa se on. Voi sanoa, että olen oppinut tuntemaan sen koko elämäni aikana sekä sydämellä että järjellä.”*

Paasikivi piti hyvin tärkeänä sellaisten laitosten tukemista, jotka pyrkivät hälventämään ja juurimaan pois ennakkoluuloja ja mielettömyyksiä suhtautumisessa itänaapuriin ja saamaan Suomen kansa tuntemaan totuus Venäjän kansasta ja kulttuurista.

Kirjoittaja on Lenin-museon johtaja

